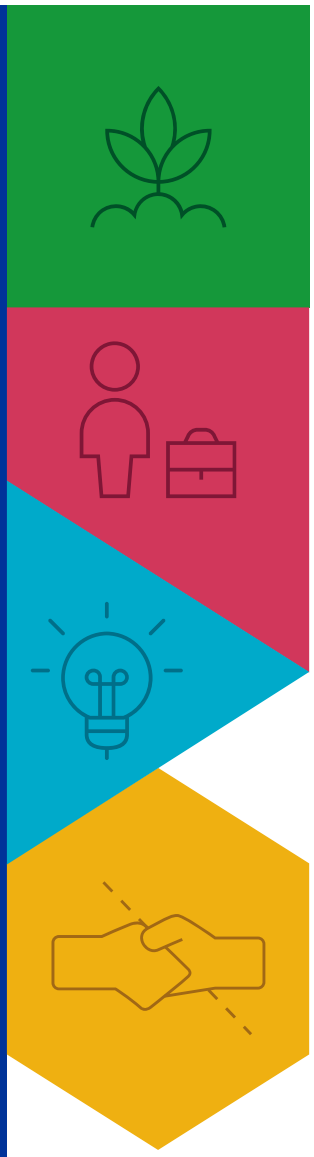
Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Landenrapport:

de Vlaamse kinderopvang

Hoog
mikken voor
de lage landen!

grensregio.eu

Inhoud

1.1 Intro 4
1.2 Structuur en kenmerken van de Vlaamse kinderopvang 4
De structuur van de Vlaamse kinderopvang 4
De opdrachten van de Vlaamse kinderopvang 5
Gebruik van de kinderopvang in Vlaanderen 5
De financiering van de Vlaamse kinderopvang 6
1.3 De sector kinderopvang 7
De aanbieders 7
Belangrijke actoren in het Vlaams kinderopvanglandschap 8
1.4 Werken in de Vlaamse kinderopvang 10
De cao's 10
Wie werkt er in de voorzieningen 10
Andere medewerkers in de opvang 12
Wegen om kinderbegeleider te worden 12
1.5 Belangrijke tendensen en actuele ontwikkelingen in de Vlaamse kinderopvang 13
Het pedagogisch kwaliteitsverhaal van de Vlaamse kinderopvang 13
Beleidsvoerend vermogen 13
De toekomst van de Vlaamse kinderopvang 15
1.6 De KLEUR! thematiek 15
1.7 Als toemaatje 16
1.8 Bijlagen 18

Landenrapport: de Vlaamse kinderopvang

1.1 Intro

In dit landenrapport beschrijven we het Vlaams kinderopvanglandschap. We beschrijven de structuur, de participatiegraad en belangrijke spelers. Daarnaast zoomen we in op de medewerkers die werkzaam zijn binnen de Vlaamse kinderopvang: de kinderbegeleiders, de verantwoordelijken en andere medewerkers. Hieraan gelinkt gaan we ook dieper in op een aantal KLEUR!-thematieken, met name het personeelstekort en een aantal belangrijke recente tendensen die spelen in de Vlaamse kinderopvangsector. We baseren ons voor dit rapport op een aantal bronnen: het SEEPRO-rapport, de Eurydice-data en de website van Opgroeien voor de meest recente cijfers[1].

1.2 Structuur en kenmerken van de Vlaamse kinderopvang

De structuur van de Vlaamse kinderopvang

Vlaanderen kent een **duaal ('split') systeem**[2]:

- **Kinderopvang** valt onder de bevoegdheid van het Ministerie van **Welzijn** (bevoegd minister: Caroline Gennez, Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen - Vooruit). Onder de bevoegdheid van de Minister zit o.a. de kinderopvang voor baby's en peuters (0-3) en buitenschoolse opvang (voor- en naschoolse opvang en vakantieopvang). Het bevoegd Agentschap is Opgroeien.
- **Kleuteronderwijs (2,5–6 jaar)** valt onder de bevoegdheid van het Ministerie van **Onderwijs** (bevoegd minister: Zuhal Demir, Vlaams minister van onderwijs, justitie en werk – NVA).

In het KLEUR!-project focussen we in Vlaanderen voornamelijk op de kinderopvang (0-3 jaar)[3].

Grosso modo zijn er 2 types kinderopvangvoorzieningen in Vlaanderen[4]:

- **Gezinsopvang (onthaalouders = *gastouder*).** Dit is een eerder kleinschalige opvang, veelal in de eigen woning van de kinderbegeleider. Meestal is er 1 kinderbegeleider (onthaalouder), soms 2. Er mogen nooit meer dan 8 kinderen aanwezig zijn (de nieuwe ratio mikt op 1 begeleider per 7 kinderen).
- **Groepsopvang (kinderdagverblijf en samenwerkende onthaalouders).** Dit is meestal een grotere opvang met meerdere kinderbegeleiders, in een gebouw of ruimte die enkel bestemd is voor kinderopvang. De huidige ratio is 1 kinderbegeleider voor maximaal 8 kinderen, vanaf 2 kinderbegeleiders: maximaal 9 kinderen per begeleider. De nieuwe ratio vanaf 2027 is: bij horizontale groepen: 1 begeleider voor 5 baby's, 1 begeleider voor 8 oudere kinderen; bij verticale gemengde groepen: 1 begeleider voor 7 kinderen.

In het KLEUR!-project focussen we in Vlaanderen voornamelijk op de groepsopvang.

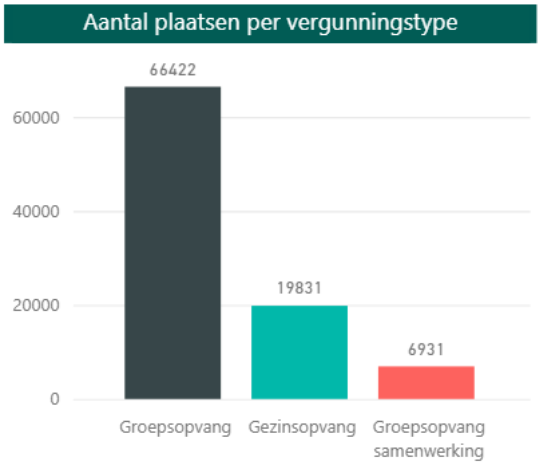
[1] De figuren met cijfers komen van de website Opgroeien

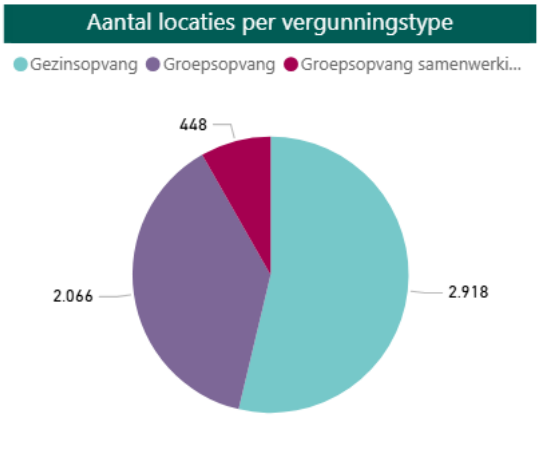
[2] Wil je meer weten over het split system en de impact hiervan, dan verwijzen we door naar hoofdstuk 1 van het eindrapport 'Doorgaande Lijn': https://www.opgroeien.be/sites/default/files/documenten/eindrapport-project-doorgaande-lijn_eindversie---april-2025.pdf

[3] Meer info: Kinderopvangbeleid in Vlaanderen en Brussel | Opgroeien

[4] Meer lezen over de verschillende types kinderopvangorganisaties kan via EINDRAPPORT KINDEROPVANG/ORG of Eindrapport - Presentatie.pdf

Onderstaande cijfers van Opgroeien (2025) tonen dat er nog steeds veel onthaalouders werkzaam zijn in Vlaanderen (N gezinsopvang is 2918), maar de meeste kinderen gaan naar de groepsopvang (70%).

De opdrachten van de Vlaamse kinderopvang

De opdrachten, uitgangspunten en het **pedagogisch handelen** van de Vlaamse kinderopvang staat omschreven in het Pedagogisch Raamwerk[5]. Kernpunten hierin zijn dat de Vlaamse kinderopvang een rol heeft naar kinderen, gezinnen en de samenleving. De 3 algemeen aanvaardde opdrachten van de kinderopvang zijn: de economische, pedagogische en sociale functie.

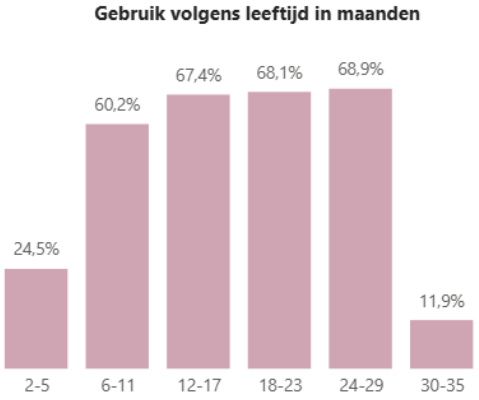
'De kinderopvang van baby's en peuters in Vlaanderen draagt ertoe bij dat elk kind zich goed in zijn vel voelt, uitgedaagd wordt en zich verbonden weet met de mensen en wereld rondom zich. De kinderopvang wil samen met ouders gestalte geven aan de opvoeding. Tegelijk wil ze ook ouders steunen in de opvoedingsverantwoordelijkheid die ze dragen. De kinderopvang wil een plaats zijn waar elk kind, elke ouder en elke medewerker zich thuis voelt. Op die manier draagt de kinderopvang bij tot het realiseren van gelijke kansen voor kinderen, maar ook voor volwassen mannen en vrouwen. Ingebed in warme relaties met anderen streeft de kinder- opvang ernaar dat alle kinderen kunnen opgroeien tot volwassenen die vol ver- trouwen in het leven staan en bijdragen aan een lerende, democratische samenleving, waar respectvol en duurzaam omgegaan wordt met elkaar en met de omgeving.' (Pedagogisch Raamwerk p.14)

Gebruik van de kinderopvang in Vlaanderen

In Vlaanderen waren er eind 2024 **5.524 opvanglocaties** voor baby's en peuters, goed voor een totaal van **93.175 vergunde plaatsen**. We merken hierbij een beperkte groei van aantal opvangplaatsen (+0.15% tussen 2023 en 2024). Maar er blijft een tekort aan aantal plaatsen[6].

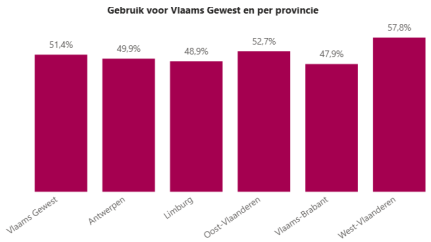
[5] pedagogische-raamwerk.pdf

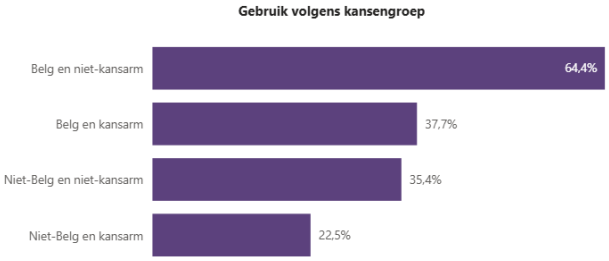
[6] Vlaanderen telt laagste aantal kinderopvangplaatsen in 10 jaar, maar: "De trein is vertrokken" | VRT NWS Nieuws

Gebruikers volgens vergunningstype

Vergunningstype	Ikt of niet-ikt	Percentage
Gezinsopvang	ikt	13,7%
Gezinsopvang	niet-ikt	0,9%
Groepsopvang	ikt	29,7%
Groepsopvang	niet-ikt	6,5%
mengvorm		0,5%
Totaal		**51,4%**

De **participatiegraad** schommelt rond de **51 %**. Dit cijfer varieert naar de leeftijd van de kinderen, de regio waar de kinderen wonen (meest in West- en Oost-Vlaanderen, waar KLEUR! loopt) en de achtergrond van de kinderen[7].
Dit laatste duidt op een problematische ongelijke toegang van de Vlaamse kinderopvang. Daarnaast is er een sterke toename van gezinnen die geen formele opvang gebruiken omdat ze geen plaats vonden. Er is dus meer behoefte aan plaatsen dan dat er momenteel beschikbaar zijn[8].

De financiering van de Vlaamse kinderopvang

De Vlaamse kinderopvang wordt gefinancierd via een combinatie van subsidies[9] van de overheid en ouderbijdragen. Het subsidiesysteem is een financieringssysteem met trappen. Hoe hoger de trap, hoe meer subsidies de organisator krijgt van de Vlaamse overheid:

- **Trap 0**: geen subsidie.
- **Trap 1**: alleen de basissubsidie.

[7] Het gebruik van formele opvang varieert sterk naargelang de **origine van de moeder** en de **kansarmoedesituatie** van het gezin (data Opgroeien Kinderopvang baby's en peuters | Opgroeien):

- **Kinderen met een moeder van Belgische origine**: **76,4%** maakte ooit gebruik van formele opvang.
- **Kinderen van moeders met een andere origine**: lager gebruik. Voorbeeld: **nog geen 30%** van de kinderen met een moeder met geboortenationaliteit uit een **Maghrebland** maakte gebruik van formele opvang.
- **Kinderen in kansarmoede**: slechts **37,1%** maakte gebruik van formele opvang.
- **Kinderen niet in kansarmoede**: hier ligt het gebruik veel hoger, namelijk op **68,5%**.
- **Kinderen in kansarmoede met een moeder van niet-Belgische origine**: slechts 32,9% ging naar de opvang. Kinderen niet in kansarmoede met een moeder van Belgische origine: het gebruik ligt hier op 78,1%. Het verschil tussen deze groepen wordt steeds groter, omdat het gebruik bij kinderen met een moeder van niet-Belgische origine daalt.

[8] Onderzoek (Hiva, 2025) toont ook aan dat er een sterke toename is van gezinnen die geen formele opvang gebruiken omdat ze geen plaats vonden van 11,3% in 2018 naar 27,8% van de niet-gebruikers in 2025.
De meest aangehaalde redenen waarom gebruikers met een extra nood aan formele opvang niet méér gebruik kunnen maken van formele opvang zijn de volgende: er is te weinig plaats in de opvang (47.6%, een grote stijging ten opzichte van 27.1% in 2018), de openingsuren passen niet (35.7%) en de opvang is te duur (29.7%). (Onderzoek naar het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang 2025 | Opgroeien; 2026_01_rapport_57_ef__53_gebruik_behoefte_kinderopvang.pdf)
[9] Soorten subsidies en bedragen | Opgroeien

- **Trap 2**: basissubsidie + subsidie inkomenstarief, waardoor de opvanglocatie een prijs volgens het inkomen moet toepassen, dus een inkomensgerelateerde ouderbijdrage.
- **Trap 3**: basissubsidie + subsidie inkomenstarief + plussubsidie, waardoor de locatie naast een inkomensafhankelijke prijs extra aandacht moet besteden aan kwetsbare gezinnen.

In opvanglocaties die met **inkomenstarief** werken, betalen gezinnen een prijs die rekening houdt met het inkomen en de gezinssamenstelling. In bepaalde situaties heeft het gezin recht op een individueel verminderd tarief (IVT):

- **25% korting** bij invaliditeit, werkloosheid of faillissement
- **Een uitzonderlijk tarief** bij: leefloon, leefloon met opleidingstraject, laag inkomen met inburgering, laag inkomen met werk, materiële en medische hulpverlening, pleegkind, minderjarige tienermoeder
- **Een OCMW[10]-tarief** wanneer de ouder het inkomenstarief niet kan betalen

Deze tarieven helpen gezinnen met financiële moeilijkheden toegang te krijgen tot betaalbare kinderopvang.

De cijfers van Opgroeien tonen dat in 2025 het gemiddeld inkomenstarief 18,01 euro per dag bedroeg. Dat is een stijging van ruim 3% ten opzichte van 2024, in lijn met de stijging van de index. 35,8% van de gezinnen betaalt minder dan 15 euro per dag en 16% betaalt hoogstens het standaardminimumtarief van 6,47 euro. 22% van de gezinnen betaalt meer dan 25 euro per dag. Louter door de indexering van het inkomenstarief is dit aandeel aanzienlijk gestegen de laatste jaren (Kinderopvang baby's en peuters | Opgroeien).

Onderstaande grafiek toont de verschillen tussen voorzieningen die wel / niet dit inkomenstarief gebruiken (IKT / niet IKT). De cijfers van Opgroeien stellen ook dat ruim 85% van de opgevangen kinderen naar een locatie met **inkomenstarief** gaat. Dat is een forse stijging tegenover 2023, toen dat aandeel nog 78% bedroeg.[11]

Aantal plaatsen per 100 kinderen van 0-3 jaar
46,18

Vergunningstype	IKT/NIET IKT	plaatsen inkomenstarief	plaatsen vrije prijs	plaatsen totaal	aantal locaties	% locaties
Gezinsopvang	IKT	18297	0	18297	2.719	50,06%
Gezinsopvang	Niet IKT	0	1534	1534	199	3,66%
Groepsopvang	IKT	53008	0	53008	1.474	27,14%
Groepsopvang	IKTMIX	1260	398	1658	52	0,96%
Groepsopvang	Niet IKT	0	11756	11756	540	9,94%
Groepsopvang samenwerking	IKT	6931	0	6931	448	8,25%
Totaal		**79495**	**13688**	**93183**	**5.432**	**100,00%**

1.3 De sector kinderopvang

De aanbieders

Het Vlaamse kinderopvang landschap kent **3 grote types aanbieders**:

- publieke aanbieders (gemeenten)
- non-profitorganisaties (dominant)
- private aanbieders.

We kunnen stellen dat het landschap gekenmerkt wordt door versnippering. Er is niet 1 grote aanbieder, maar wel veel kleine en middelgrote aanbieders. Er is ook niet echt sprake van ‘marktdenken’. De non-profit en publieke sector speelt een veel grotere rol.

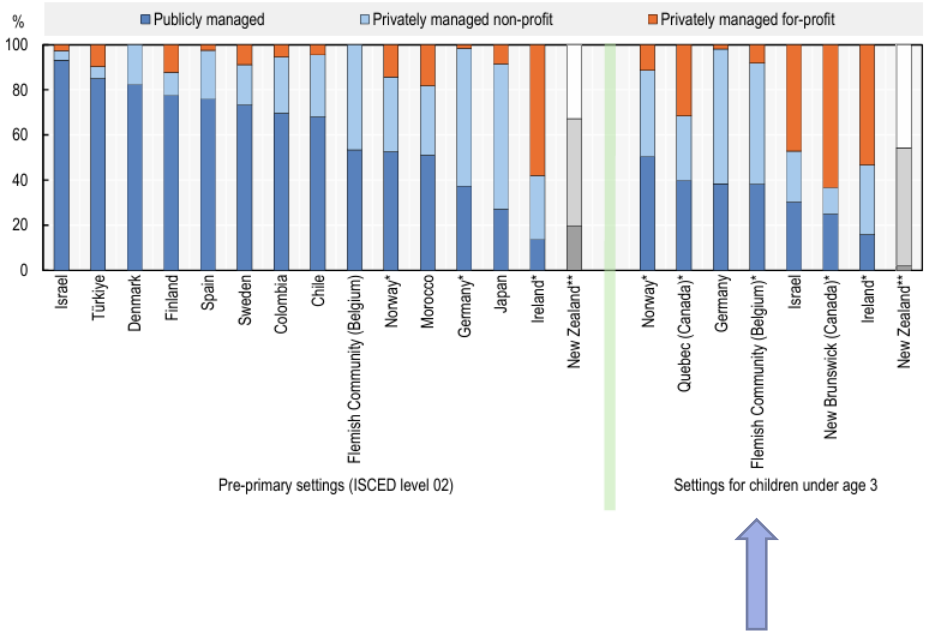
Dit wordt ook weergegeven in de TALIS data (2024)

[10] OCMW staat voor Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn; het is een lokale overheidsdienst die mensen die het financieel of sociaal moeilijk hebben ondersteunt met uitkeringen, hulp en begeleiding, vergelijkbaar met de sociale dienst van een Nederlandse gemeente.

[11] De kinderopvangzaak. De vorige regering draaide een aantal voorrangsregels terug. Dit zorgde ervoor dat er voorrang kwam voor werkende ouders (min 80%) en de kinderopvang minder toegankelijk werd voor ouders die minder dan 80% werken. De kinderopvangzaak, een coalitie van 20 partners, spande een procedure aan en won deze. Dit was ongezien in de kinderopvangsector. De voorrangsregels moesten daarom terug herzien worden.

Figure 3.2. Early childhood education and care settings' type of management and profit status

Percentage of publicly and privately managed, for-profit and non-profit ECEC settings, according to leaders

Belangrijke actoren in het Vlaams kinderopvanglandschap

Voor het K.L.E.U.R!-project zijn er een aantal noemenswaardige actoren belangrijk in het Vlaams kinderopvanglandschap[12].

Beleidsniveau - macroniveau

- **Vlaams Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Minister Gennez).**
  Het Ministerie van Welzijn is de politiek-verantwoordelijke actor voor de kinderopvang. De hoofdopdracht is beleidsontwikkeling en strategische sturing (zoals het uitwerken van beleid en regelgeving, het bepalen van beleidsprioriteiten, zoals uitbreiding van capaciteit, toegankelijkheid, beslissen over budgetten).
- **Agentschap Opgroeien.** Het Agentschap Opgroeien (voormalig Kind en Gezin) is het centrale uitvoeringsorgaan van het Vlaams beleid. Zij zetten in op kinderopvang 0-3, maar ook buitenschoolse opvang[13], preventieve gezinsondersteuning, en jeugdhulp. Ze zorgen voor de uitvoering van beleid en sectorregulering. Dat gaat over uitgeven van vergunningen en erkenningen, toekennen van financiering en subsidies, verdelen van middelen voor uitbreiding, stimuleren van kwaliteitsontwikkeling in voorzieningen en het bevorderen van opvang voor kwetsbare gezinnen. Agentschap Opgroeien neemt ook de uiteindelijke beslissing op vlak van handhaving (vanuit inspectieverslagen van Zorginspectie).

Inspectie

- **Zorginspectie.** De **Zorginspectie** is de onafhankelijke inspectiedienst die toeziet op de naleving van regelgeving van de Vlaamse welzijnssectoren, waaronder kinderopvang. Ze zorgen voor toezicht en kwaliteitscontrole. Ze controleren veiligheid, hygiëne, infrastructuur, personeelsnormen en organisatie en de pedagogische kwaliteit. De zorginspectie stelt inspectieverslagen op en signaleert overtredingen aan

[12] Hier lees je meer: Wie doet wat? | Opgroeien

[13] Voor de buitenschoolse opvang (opvang schoolgaande kinderen) en preventieve gezinsondersteuning zien we in recente regelgeving een belangrijke verschuiving naar het lokale niveau. Het lokaal bestuur krijgt in de huidige regelgeving een belangrijke regierol.

Agentschap Opgroeien. Inspectieverslagen worden dus gedeeld met Agentschap Opgroeien, die op basis hiervan nagaat of een opvangvoorziening voldoet aan de vergunnings- en subsidievoorwaarden.

Koepelorganisaties

- De **koepelorganisaties** spelen een cruciale intermediaire rol in het Vlaamse kinderopvanglandschap. Ze situeren zich tussen overheid (beleid) en voorzieningen (praktijk) en versterken de sector op verschillende domeinen. Het zijn belangen- en ondersteuningsorganisaties voor aanbieders van kinderopvang (vooral non-profit). Het gaat over belangen behartigen (advocacy), ondersteuning (vooral naar regelgeving en kwaliteitsontwikkeling) en kennisdeling en netwerkvorming. Voorbeelden van koepelorganisaties zijn onder meer Vlaams Welzijnsverbond en VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten), SOM, Unieko.

Ondersteuning

- **Mentes vzw**[14] is het netwerk voor ondersteuning voor alle organisatoren van zowel voorschoolse als buitenschoolse kinderopvang. Ze bieden ondersteuning in opvanglocaties op niveau van beleid van een organisatie, op de werkvloer i.f.v. competentieversterking en binnen kwalificerende trajecten. Het netwerk bestaat uit een twintigtal gespecialiseerde organisaties die de krachten bundelen. Mentes biedt, met steun van Agentschap Opgroeien, ondersteuning aan in elke fase van de kinderopvang van (pre-)start tot stopzetting. Deze ondersteuning wordt gratis aangeboden aan een prioritaire doelgroep4 en aan opvanginitiatieven in handhaving. Bestaande kinderopvanginitiatieven kunnen beroep doen op een beleidsondersteuner, die samen met de opvang werkt aan het beleidsvoerende vermogen. Daarnaast is er ook pedagogische ondersteuning mogelijk via pedagogische coaches op de werkvloer. Deze coaches draaien mee in de opvang en zoeken vanuit die positie mee naar oplossingen voor pedagogische vraagstukken die spelen in de kinderopvanglocatie. Er zijn ook middelen voor mentoring om medewerkers en stagiairs te ondersteunen bij het behalen van hun kwalificaties. Mentes organiseert ook een interactief begeleidingstraject (starterstraject) voor (kandidaat-) organisatoren die een nieuwe opvanglocatie willen openen. Al deze expertise is toegankelijk voor iedereen met vragen rondom het organiseren van kinderopvang. Daarvoor kun je terecht bij het Infopunt. Het Infopunt bestaat uit thematische ondersteuners met expertise in verschillende onderwerpen rondom het starten en draaiende houden van een kwalitatieve kinderopvang.

Innovatie en onderzoek

- **KICK** Sinds 2025 kende De Vlaamse Regering een subsidie toe aan het Kennis- en Innovatiecentrum voor het Jonge Kind[15]. Het centrum - opgericht in de schoot van VBJK[16] - heeft als opdracht om wetenschappelijk onderbouwde kennisverwerving en innovatie te ondersteunen bij organisatoren en ondersteuners kinderopvang en buitenschoolse activiteiten, evenals bij actoren zoals onder andere de preventieve gezinsondersteuning en de Huizen van het Kind. Dat gebeurt onder meer via lerende netwerken, begeleidingstrajecten en de ontwikkeling van materialen rond diverse thema's.

Opleiding en onderzoek

- **PJK** Er zijn in Vlaanderen 3 hogescholen die de opleiding Pedagogie van het Jonge Kind aanbieden, waaronder Arteveldehogeschool[17]. Deze staat in voor de initiële opleiding voor ped agogisch coaches (zie verder), een opleiding op Bachelorniveau. Maar er is ook het postgraduaat leiderschap. Daarnaast maakt de PJK-opleiding deel uit van een expertise netwerk dat sterk inzet op onderzoek, meestal met een praktijkgerichte component.

---

[14] Welkom bij Mentes, kinderopvang ondersteuningsnetwerk en infopunt »

[15] Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie aan het Kennis- en Innovatiecentrum voor het Jonge Kind.
Met ingang van 1 april 2026 nam VBJK vzw formeel de organisatie en uitbouw van het ***Kennis- en Innovatiecentrum voor het Jonge Kind*** op zich.

[16] **VBJK | Kennis- en Innovatiecentrum voor het Jonge Kind** werkt aan **V**ernieuwing in de **B**asisvoorzieningen voor **J**onge **K**inderen. Denk aan kinderopvang voor baby's en peuters, buitenschoolse opvang voor kinderen van 3 tot 12 jaar, alle vormen van gezinsondersteuning, het kleuteronderwijs ... Via projecten, onderzoek en beleidsadvies werkt de vzw steevast *samen* met het werkveld aan kwaliteit en vernieuwing, zodat er voor kinderen en gezinnen altijd en overal goede basisvoorzieningen zijn

[17] De andere PJK-opleidingen worden georganiseerd aan de Erasmushogeschool, Brussel en Karel de Grote Hogeschool, Antwerpen.

1.4 Werken in de Vlaamse kinderopvang

In dit deel zoomen we in op belangrijke zaken gerelateerd aan de lonen in de kinderopvang en wie er werkzaam is in de Vlaamse kinderopvang. De belangrijkste groepen zijn de kinderbegeleiders, verantwoordelijken, pedagogisch coaches en logistiek medewerkers.

De cao's

De opdracht, inzet en kwalificatievereisten voor het profiel van kinderbegeleider en verantwoordelijke is sterk verankerd in de vergunningsvoorwaarden van de Vlaamse Kinderopvang regelgeving. Ook zetten veel werkgevers in op 'ondersteunende' profielen. Dit met een zowel pedagogische als logistieke invulling.
Hun rol en opdrachten worden besproken op het sociaal overleg[18]. Hierin spelen de vakbonden een belangrijke rol. Ze onderhandelen **cao**'s met werkgeversorganisaties, die de sectorale arbeidsvoorwaarden en loonafspraken bepalen en op deze manier trachten bij te dragen aan een stabiele tewerkstelling.

De arbeidsvoorwaarden van werknemers in de Vlaamse kinderopvang worden grotendeels geregeld via **collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's).** De cao's worden onderhandeld tussen werkgeversorganisaties en vakbonden binnen het sociaal overleg. Deze cao's bepalen onder meer de loonbarema's, arbeidstijd, eindejaarspremies, verlofregelingen en andere arbeidsvoorwaarden.
Voor de meeste werknemers in de vergunde kinderopvang voor baby's en peuters geldt het Paritair Comité 331 (PC 331), het paritair comité voor de Vlaamse welzijns- en gezondheidssector. Binnen dit comité worden sectorale afspraken gemaakt die een aanvulling vormen op de algemene arbeidswetgeving. Het gaat onder meer om afspraken voor kinderbegeleiders, verantwoordelijken, logistieke medewerkers en werknemers in de buitenschoolse opvang.

Een bijzonder kenmerk van de Vlaamse kinderopvang is dat de arbeidsvoorwaarden gedeeltelijk samenhangen met het **subsidiestatuut** van de opvangvoorziening. De loon- en arbeidsvoorwaarden verschillen naargelang een voorziening werkt binnen trap 0, 1, 2 of 3 van het subsidiestelsel (zie hoger). In de hogere subsidietrappen zijn de cao-barema's (of loonschalen) sterker verankerd en liggen de lonen doorgaans hoger. In de praktijk kan het dus dat je als kinderbegeleider in locatie A minder (of meer) verdient dan op locatie B.

De arbeidsvoorwaarden van de sector werden de voorbije jaren beïnvloed door de opeenvolgende Vlaamse Intersectorale Akkoorden (VIA-akkoorden). Deze akkoorden hebben onder meer geleid tot verbeteringen inzake koopkracht, loonharmonisering, eindejaarspremies en werkbaar werk in de social-profitsector, waaronder de kinderopvang.

De Vlaamse kinderopvang kent dus **geen uniform arbeidsvoorwaardenkader**. Door de verschillende opvangvormen, subsidieniveaus en historische cao-regelingen bestaan er verschillende loon- en arbeidsvoorwaardenstelsels naast elkaar. Zowel werkgeversorganisaties als vakbonden wijzen op de nood aan verdere harmonisering om de sector aantrekkelijker en transparanter te maken.

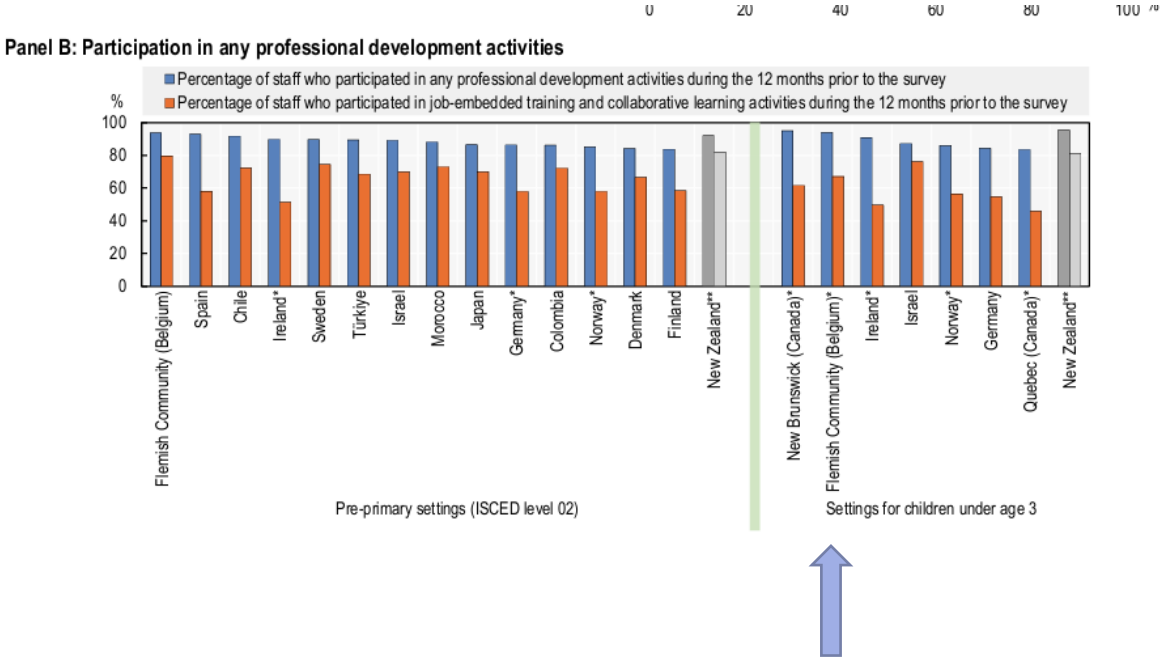
Wie werkt er in de voorzieningen

Kinderbegeleiders

De kinderbegeleiders werken op de vloer met de kinderen, en bouwen een nauwe relatie uit met de gezinnen. Meestal zijn dit vrouwelijke medewerkers (slechts 1.1% mannen, volgens SEEPRO). Over het algemeen zijn de kinderbegeleiders eerder kortgeschoold (EQF niveau 4 - secundair beroepsonderwijs + specialisatie). Er is een beperkte taalvoorwaarde / taaleis (B1 spreken / A2 schrijven). Ze moeten voldoen aan 15 basiscompetenties. De Vlaamse regelgever werkt met een lijst die vastlegt welke kwalificaties toegang geven tot het profiel van kinderbegeleider. Over het algemeen zijn dit arbeidscontracten als bediende van bepaalde of onbepaalde duur. Toch zijn er ook werkgevers in de kinderopvang die kinderbegeleiders op interimbasis inzetten.
Professionele ontwikkeling is voor de kinderbegeleiders geen individueel verplicht systeem, maar wordt wel

[18] Sociaal overleg | Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid - Arbeid en Sociaal Overleg

aangemoedigd. De TALIS-bevraging (2024) toont dat er best wel wat deelname is aan professionele ontwikkelingsactiviteiten:

Verantwoordelijken

Een verantwoordelijke is door de organisator aangewezen om de kwaliteitsvolle werking van de kinderopvanglocatie dagelijks te regelen'. Elke voorziening heeft een verantwoordelijke. In kleine voorzieningen neemt de verantwoordelijke met een leidinggevende functie, vaak ook nog de rol van kinderbegeleider op zich. Het is ook mogelijk om als verantwoordelijke leidinggevende te zijn voor medewerkers op meerdere locaties. Grotere voorzieningen hebben daarentegen vaak een uitgebouwde HR-structuur (met soms meerdere verantwoordelijken verbonden aan één locatie).

In kleine voorzieningen heeft de leidinggevende min. EQF 4, in grotere voorzieningen is er een Bachelor diploma vereist (EQF 6) en een taalvoorwaarde op niveau B2 spreken en B1 schrijven.
Er is geen specifieke initiële opleiding voor leidinggevenden in de kinderopvang (wel een algemeen postgraduaat leiderschap, breder dan de kinderopvangsector). Voor verantwoordelijken van grotere opvanginitiatieven (vanaf 19 plaatsen) komen onder meer volgende bacheloropleidingen in aanmerking:

- Professionele bachelor Pedagogie van het Jonge Kind.
- Professionele bachelor Orthopedagogie.
- Professionele bachelor Verpleegkunde.

Professionele ontwikkeling is niet formeel verplicht, maar wordt sterk aangemoedigd.

Logistiek personeel

In veel kinderopvanginitiatieven werkt ook logistiek personeel. Deze personen bieden helpende handen bij het maken van het eten, het opkuisen, e.d. Soms worden ze extra ondersteunt, en als ze een opleiding volgen, kunnen ze doorgroeien naar kinderbegeleiders (meestal via cvo – centra voor volwassenenonderwijs, in combinatie werk-opleiden). Logistiek medewerkers kunnen en mogen voor de wetgever ook bij kinderen staan, maar steeds volgens een '4 ogen & oren' principe

Pedagogisch coach op de werkvloer

Sommige voorzieningen kiezen ervoor om zelf pedagogisch coaches tewerk te stellen (zie ook verder). In deze voorzieningen zijn de pedagogisch coaches over het algemeen verbonden aan één of meerdere leefgroepen en/of locaties. Maar soms worden ze ook centraal aangestuurd en overkoepelend ingezet. Te onthouden is dat in de Vlaamse kinderopvangsector de diversiteit aan vorm, inzet, opdracht en functieprofiel van de pedagogisch coach best groot.

Andere medewerkers in de opvang

In de Vlaamse kinderopvang kunnen ook nog andere medewerkers werkzaam zijn

- **Pedagogische coaches**. Sommige voorzieningen hebben geen eigen interne pedagogisch coach, maar doen beroep op een externe coach werkzaam in een 'overkoepelende organisatie'. Deze laatste groep is gebundeld in Mentes, een netwerkorganisatie voor pedagogische ondersteuning (zie hierboven).
- **CIK**-coaches zijn coaches werkzaam in Centra Inclusieve Kinderopvang, dit zijn kinderopvanginitiatieven die specifiek kennis ontwikkelen en delen omtrent inclusieve kinderopvang voor kinderen met specifieke zorgbehoeften.
- **Kinderbegeleiders in opleiding (KIBIO):** met loon, in opleiding, werken bovenop de ratio
- **Art. 60**: met loon, geen opleiding, werken bovenop de ratio
- **IMW / Individueel Maatwerk Trajecten (met loon):** met loon, in opleiding, werken bovenop de ratio
- **Vrijwilligers:** geen loon, geen opleiding, werken bovenop de ratio.

In een aantal voorzieningen werken ook nog administratieve medewerkers, is er een HR-dienst aanwezig of jobcoaches.

Wegen om kinderbegeleider te worden

Er zijn verschillende wegen om kinderbegeleider te worden.

Via het secundair onderwijs
Jongeren kunnen rechtstreeks een kwalificatie behalen via een studierichting die leidt tot de beroepskwalificatie Kinderbegeleider baby's en peuters of Kinderbegeleider schoolgaande kinderen.
Voorbeelden:

- Arbeidsmarktgerichte opleidingen in het secundair onderwijs.
- Duaal leren met werkplekleren.
- Zevende specialisatiejaren die leiden tot een kwalificatie als kinderbegeleider.

Via het volwassenenonderwijs (CVO)
Dit is vandaag een van de meest gebruikte instroomkanalen voor zij-instromers.
Er bestaan erkende opleidingen:

- Kinderbegeleider baby's en peuters (980 uur).
- Kinderbegeleider schoolgaande kinderen (1.070 uur).

Deze opleidingen worden georganiseerd door erkende Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's) en bevatten:

- pedagogisch handelen;
- verzorging;
- communicatie;
- samenwerken met gezinnen;
- EHBO;
- stage op de werkvloer.

Via VDAB-opleidingen
Voor werkzoekenden biedt VDAB specifieke trajecten naar een diploma of certificaat kinderbegeleider aan. Het gaat om knelpuntberoepopleidingen met sterke werkplekcomponenten.

Via EVC (Erkenning van Verworven Competenties)
Wie al ervaring heeft met kinderen, maar geen diploma bezit, kan via een erkend EVC-testcentrum zijn competenties laten valideren. Na een assessment (praktijkproef, interview, simulaties) kan men een erkende beroepskwalificatie behalen zonder de volledige opleiding te volgen.
Mensen met een buitenlands diploma kunnen in Vlaanderen aan de slag nadat hun kwalificaties erkend zijn.
Mogelijke procedures:

- erkenning van beroepskwalificaties voor EU-burgers;
- diplomagelijkwaardigheid via NARIC-Vlaanderen voor niet-EU-diploma's.

In tegenstelling tot Nederland zijn er in Vlaanderen in principe geen kinderbegeleiders in opleiding die deels meetellen in de ratio; iedere kinderbegeleider moet in principe een kwalificatie hebben. Maar hierop zijn wel uitzonderingen:

- het kan wel als er ook een arbeidscontract is en ze betaald worden als kinderbegeleider (dus niet bij gewone stages zonder bezoldiging, maar wel bij werkplekleren / duaal leren die tellen wel mee maar er moeten wel 2 andere gekwalificeerde kinderbegeleiders aanwezig zijn).
- ook een ouder zonder bezoldiging, kwalificatie of traject mag 30 dagen lang meetellen.
- ook een logistiek medewerker kan ingezet bij kinderen en voor 25% meetellen.

1.5 Belangrijke tendensen en actuele ontwikkelingen in de Vlaamse kinderopvang

De laatste jaren zijn er een aantal ontwikkelingen die belangrijk zijn om op te nemen in het KLEUR!-landenrapport. Het gaat enerzijds om een pedagogische versterking en anderzijds om een versterking op beleidsniveau.

Het pedagogisch kwaliteitsverhaal van de Vlaamse kinderopvang

Vanaf 2014 werd in Vlaanderen sterk ingezet op het versterken van de pedagogische kwaliteit. Dit kreeg vorm in het **MeMoQ**-project. In het kader van MeMoQ (Measuring and Monitoring Quailty) werd

- een pedagogisch raamwerk voor de Vlaamse kinderopvang ontwikkeld.
- een wetenschappelijk instrument ontwikkeld om de pedagogische kwaliteit te meten. Hiermee werd reeds een 0-meting en een 1-meting uitgevoerd.
- een zelfevaluatie instrument ontwikkeld.
- en een inspectie-instrument ontwikkeld.

MeMoQ versterkte het pedagogische kwaliteitsdenken in de Vlaamse kinderopvang[19].

Beleidsvoerend vermogen

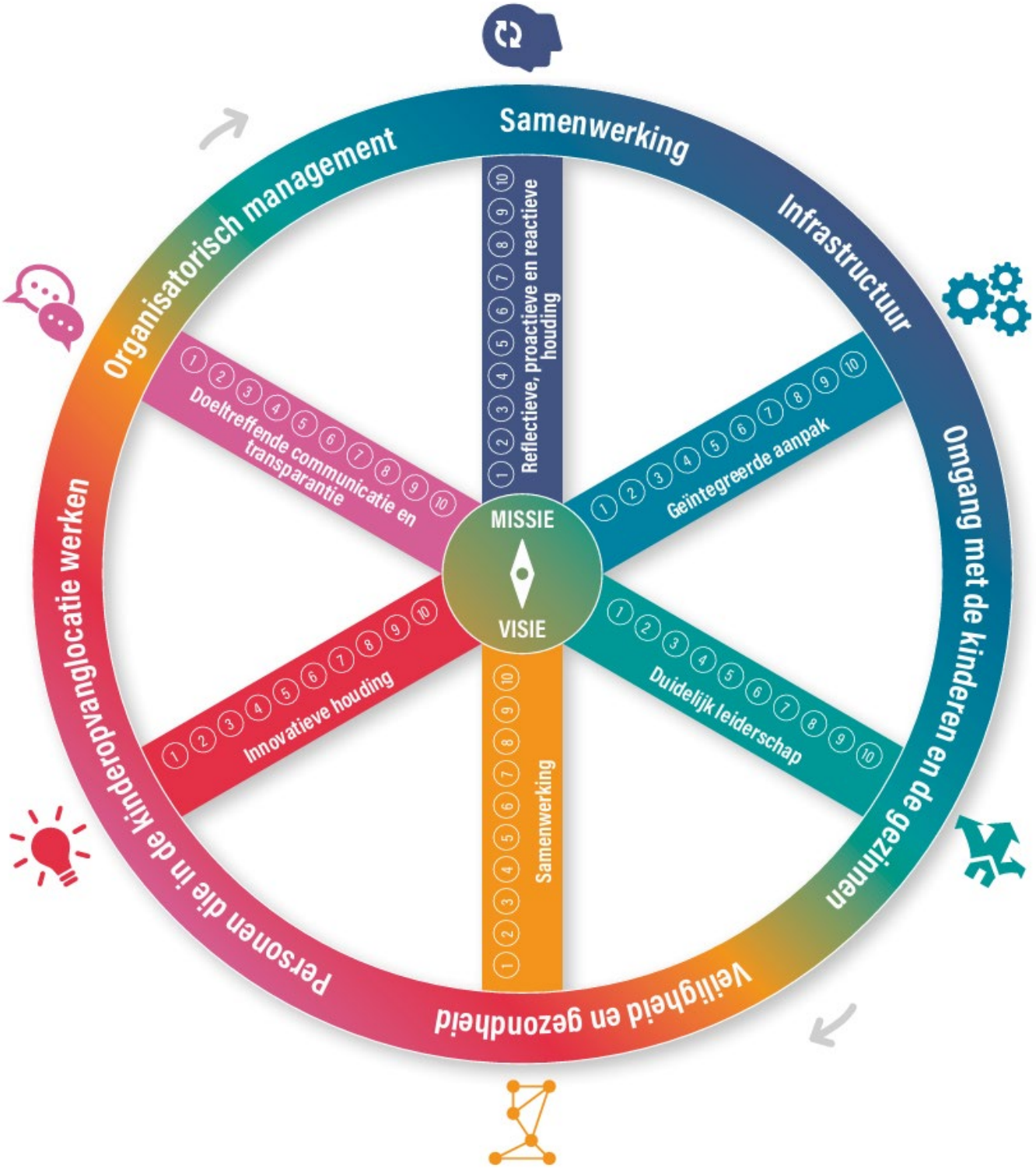
Een van de belangrijkste veranderingen, gerelateerd aan de KLEUR!-thematiek, is de sterke nadruk op **BVV - Beleidsvoerend Vermogen.** Dit verwijst naar het vermogen van kinderopvangorganisaties om doelgericht beleid te voeren en uit te voeren, met als doel een kwaliteitsvolle en duurzame kinderopvangwerking.

BVV wordt geconcretiseerd in 6 kerncompetenties:

1. **duidelijk leiderschap**: Je zorgt ervoor dat iedereen zijn taken, rollen en verantwoordelijkheden kent en dat de visie van de opvang wordt toegepast in de dagelijkse werking.
2. **geïntegreerde aanpak**: Je pakt de onderling verbonden kwaliteitsaspecten samen aan: infrastructuur, veiligheid en gezondheid, omgang met kinderen en gezinnen, medewerkers, organisatorisch management en samenwerking.
3. **reflectieve, proactieve en reactieve houding**: Je denkt na over de aanpak, luistert naar feedback van medewerkers, ouders en anderen. Je anticipeert op de toekomst, neemt initiatief en reageert passend op zowel positieve als negatieve signalen.
4. **innovatieve houding**: Je volgt maatschappelijke ontwikkelingen en regelgeving op en vernieuwt de werking waar nodig.
5. **doeltreffende communicatie en transparantie**: Je zorgt voor heldere en tijdige informatie voor medewerkers en besteedt bijzondere aandacht aan communicatie met elk gezin.
6. **samenwerking**: Kinderopvang staat niet op zichzelf. Je werkt samen met Opgroeien, het lokaal bestuur, het Lokaal Loket Kinderopvang en andere partners.

BVV is juridisch vastgelegd in het Vergunningsbesluit en is dus een basisvoorwaarde om als voorziening een vergunning te krijgen en te behouden (sinds 2024).

[19] Wil je meer weten over de pedagogische kwaliteit in Vlaanderen, lees het Kindertijd artikel Tweede meting van de pedagogische kwaliteit in de Vlaamse kinderopvang | VBJK

Figuur uit Dams, D. & Declercq, B. (Red.) (2024). *BeleidsVoerend Vermogen in de kinderopvang zichtbaar maken en versterken. Instrument voor organisatoren kinderopvang (ontwikkeld door Mentes vzw, Pools Gezinsopvang en Opgroeien in Brussel, VGC).* Mechelen: Mentes vzw.

De toekomst van de Vlaamse kinderopvang

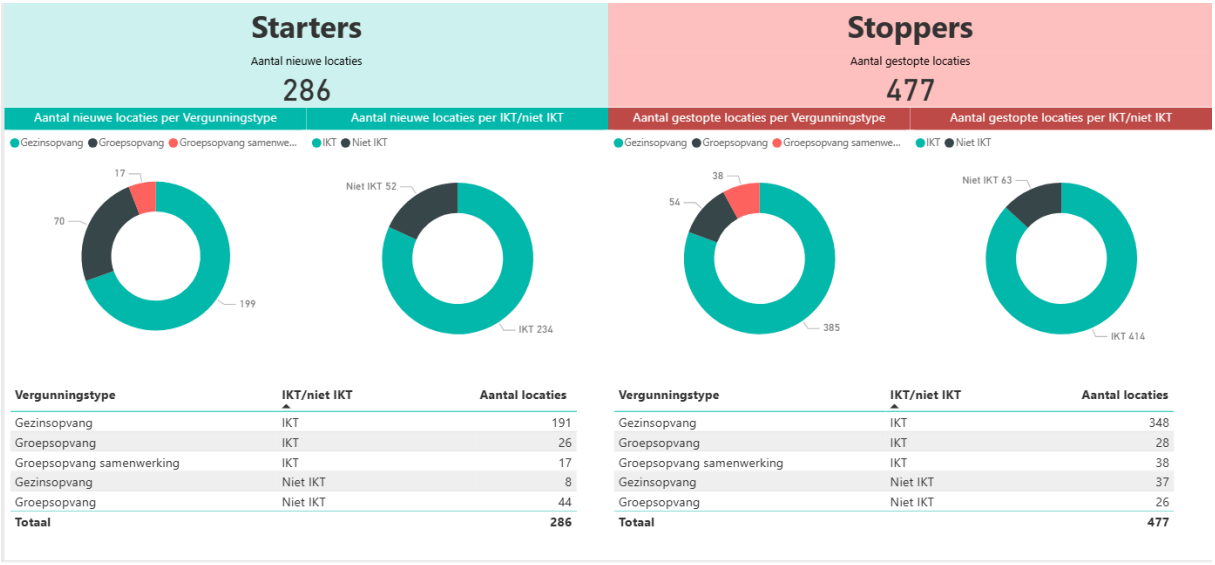
Enkele jaren geleden was er de dood van een kindje in een opvang. Dit bracht een schokgolf teweeg op alle geledingen. Sindsdien gaat er veel aandacht naar de structurele onderfinanciering van de sector. De sector wou dit momentum niet loslaten en er werd een toekomstoefening opgezet vanuit belangrijke spelers. Dit leidde tot het Toekomstplan, waaronder onder meer wordt opgeroepen tot meer schaalgrootte. Ook gaat er sindsdien veel meer aandacht naar het laansturen van kinderopvanginitiatieven en wordt er sterk ingezet op het beleidsvoerend vermogen (zie hierboven). Meer zelfs, het werd een regelgevende verplichting, die ook wordt gemonitord door zorginspectie.

1.6 De KLEUR! thematiek

Het personeelstekort is een structureel probleem in de Vlaamse kinderopvang.
Dit hangt samen met een aantal zaken, zoals de vergrijzing (bv. veel onthaalouders[20] gaan op pensioen wat zorgt voor een daling van de geinsopvang), en de werkcondities (lage lonen, stevige werkdagen, hoge werkdruk, geen kind vrije uren voor reflectie of ondersteuning, ergonomisch een zware job). Maar ook het probleem van beperkte ondersteuning op de werkvloer, weinig loopbaanperspectieven en weinig erkenning en waardering en negatieve media-aandacht zorgen ervoor dat de job vaak niet als aantrekkelijk wordt gezien. Hierbij speelt het probleem van aantrekken en instroom, maar ook uitval en uitstroom.

Een zoekopdracht op de site van VDAB op 21/05/2026 gaf 1643 vacatures. Per jaar loopt dit gemiddeld op tot meer dan 4000. Hoewel de kinderopvang een relatief kleine sector is, kampt het met een onevenredig hoge krapte.

De data van Opgroeien tonen ook dat veel voorzieningen (vooral gezinsopvang) stoppen, meer dan dat er starten.

Vergunningstype	IKT/niet IKT	Aantal locaties
Gezinsopvang	IKT	191
Groepsopvang	IKT	26
Groepsopvang samenwerking	IKT	17
Gezinsopvang	Niet IKT	8
Groepsopvang	Niet IKT	44
Totaal		**286**

Vergunningstype	IKT/niet IKT	Aantal locaties
Gezinsopvang	IKT	348
Groepsopvang	IKT	28
Groepsopvang samenwerking	IKT	38
Gezinsopvang	Niet IKT	37
Groepsopvang	Niet IKT	26
Totaal		**477**

Het SEEPRO-rapport geeft aan dat weinig afgestudeerden effectief ook in de sector willen werken en dat 96% van de voorzieningen problemen heeft met het aantrekken van medewerkers. Ook in Vandenbroeck[21] (2022; p 106) lezen we dat bij een bevraging van de leerlingen 7de jaar kinderzorg slechts 20% ook effectief van plan is om in de kinderopvang te gaan werken. De TALIS-data (2024) tonen dat 27% van de bevraagde leidinggevenden aangeven dat het personeelstekort een negatieve impact heeft op het bieden van een rijke omgeving, en dus de ontwikkeling, welbevinden en leren van kinderen negatief beïnvloedt.

[20] specifiek voor de onthaalouders werden ook ondersteunende maatregelen goedgekeurd Gennez wil onthaalouders ondersteunen met betere lonen en extra geld voor renovaties van opvanglocaties | VRT NWS Nieuws

[21] Vandenbroeck, M. (2022). Negen is te veel. Borgerhoff & Lamberigts

Onderzoek van de UGent en KULeuven (2025)[22] naar uitstroom en retentie in de zorgsector toont dat de kinderopvang een grote dynamiek kent in haar personeelsbestand: meer dan in de andere zorgsectoren stromen werknemers in en uit hun job. Ze bevelen aan dat in de kinderopvang moet ingezet worden op interventies die het versterken van opleiding en instroom met structurele verbeteringen in werkomgeving en loopbaanperspectief combineren[23].

Het personeelstekort vormt een groot probleem, en dit voor:

- De ouders: veel voorzieningen passen hun openingsuren en -dagen aan of beperken hun capaciteit.
- De voorzieningen: het sneeuwbaleffect van de extra hoge werkdruk en continuïteitsproblemen in teams, verlies van expertise.
- Het beleid, omdat het wil inzetten op extra plaatsen en lagere begeleider-kindratio's, maar dit niet gerealiseerd kan worden zonder sterk personeel[24].
- Maar bovenal de kinderen: impact op de zorg voor de kinderen en de rijke speel-, leef- en leerkansen.

Kortom het heeft een impact op de kwaliteit van de kinderopvang, met een negatieve impact voor de hele samenleving.

De huidige Minister wil daarom sterk inzetten op personeel (naast prijs en plaatsen – 3P's). 1 van de maatregelen die de minister zal doorvoeren is de **verlaging van de ratio**. Dit wordt vooral ingezet om het werk werkbaarder te maken voor de kinderbegeleiders, maar heeft natuurlijk ook een pedagogische waarde voor de kinderen, want 1 op 9 was gewoon te veel.
Ook werd het beroep van kinderbegeleider als een knelpuntberoep gezien en wil het beleid meer inzetten **op zij-instromers**. Een recente beleidsactie die in dit kader belangrijk is, zijn de **praktijkcentra kinderopvang**. Deze centra hebben als doel de zij-instroom in de kinderopvangsector te versterken door zij-instromers tijdelijk bovenop de ratio te stellen in een ondersteunende functie. Ondertussen volgen ze een kwalificerend traject en worden ze individueel en op maat begeleid. Er wordt ook een leercoach voorzien, een verantwoordelijke en een ervaren kinderbegeleider om het leerproces te ondersteunen. De Vlaamse Regering voorziet hiervoor jaarlijks 250 000 euro voor. 100 organisatoren konden een beroep doen op een subsidie voor de periode tussen 1 juni 2026 en 31 december 2008. In totaal zetten 80 organisatoren hierop in[25].

1.7 Als toemaatje

Er zijn best wel wat uitdagingen in de Vlaamse kinderopvang. Maar er gebeuren elke dag ook prachtige zaken, naar kinderen, naar ouders, naar medewerkers. Benieuwd?

- Bekijk deze video 'Ubuntu in Tierlantuin', een Gentse kinderopvang.
- Of lees het boek 'Hier kan iedereen groeien' van Sandra Van der Mespel over Elmer, een kinderopvang in Brussel. Dit boek toont mooi de kansen die Elmer biedt aan kinderen, gezinnen, medewerkers en de buurt. Je leest ook meer over hun organisatiestructuur in verhalen-uit-de-praktijk-elmer-ilias.pdf
- De aflevering van 'Weet ik veel' geeft ook een goed inzicht in de Vlaamse kinderopvang: https://open.spotify.com/episode/6NGrTI1qmfxdj7HirXzVtZ?si=mua9qRyFQdWCKB9yWOEmKQ&utm_source=copy-link&sci=spotify%3Acard-config%3A0U0wOrvZQZHWC6Qxe2MWwt
- Lees je graag meer over hoe kinderbegeleiders hun job beleven, dan kan je hier terecht: Jobbeleving in de opvang van baby's en peuters | KdG Hogeschool Of lees het boek van een onderzoekster die een jaar haar onderzoekspet afzet en de handen uit de mouwen steekt Onderzoeker wordt kinderbegeleider: 'Ik neem nu meer beslissingen per uur dan vroeger per week' — Opinie — Sociaal.Net of luister naar haar verhaal Dietlinde Willockx - De Jaren [Podcast] | VRT MAX

[22] 2025_22_swvg_rapport_56_mjp19_mjp21_ef59_mjp34_uitstroom_retentie_zorgpersoneel.pdf Dit onderzoek geeft aan dat de instroomgraad binnen de kinderopvang 18% bedraagt. Dit wil zeggen dat er op de 100 werknemers tewerkgesteld in de kinderopvang er 18 recent zijn ingestroomd. De uitstroomgraad bedraagt 19%: 1 op de 5 werknemers in de kinderopvang stroomt uit en stopt bij zijn/haar werkgever (en stroomt uit richting een andere job of wordt werkzoekend/niet-beroepsactief, of gaat aan de slag als zelfstandige). De som van de in- en uitstroomgraad bedraagt 37% (brutowerknemersreallocatiegraad). Van de 100 werknemers tewerkgesteld in de kinderopvang zijn er ongeveer 40 werknemers recent in- en uitgestroomd, wat wijst op een dynamisch personeelsbestand.

[23] Data over verzuim is niet beschikbaar op Vlaams niveau.

[24] Lees in dit kader ook het parlementair debat: Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen dinsdag 10 juni 2025, 14.30 uur | Vlaams Parlement

[25] 80 crèches krijgen extra middelen om zij-instromers op te leiden op de werkvloer | VRT NWS Nieuws

1.8 Bijlagen

ECEC in Vlaanderen zoals voorgesteld in TALIS 2024

Figure A A.5. Organisation of the early childhood education and care system in the Flemish Community of Belgium

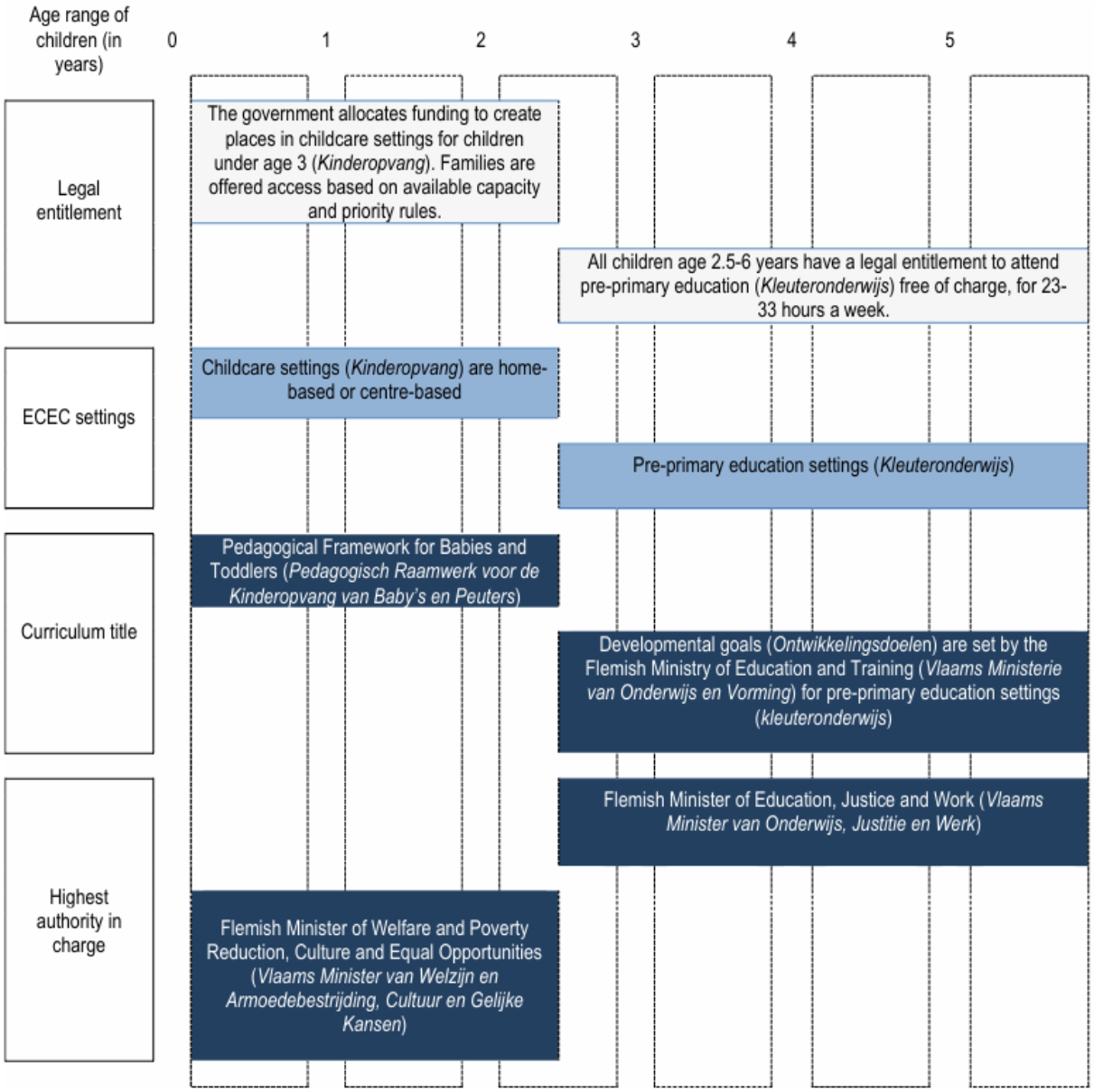

Table A A.5. Overview of early childhood education and care system-level indicators in the Flemish Community of Belgium

Indicator	Year	Description	Under age 3	Age 3-5
1. Enrolment in ECEC				
1.1. Enrolment rates[1, 2]	2024	% of children enrolled in ECEC services including ISCED and other registered programmes	Under 2: 58 Age 2: 40 *Under age 3: 51*	Age 3: 99 Age 4: 99 Age 5: 99
2. Working conditions				
2.1. Statutory salary of teachers[3] after ten years of experience[2]	2024	Annual salary of full-time teachers in public ECEC settings, in equivalent USD converted using PPPs for private consumption.	–	64 809
2.2. Gap in statutory salary between teachers[3] in primary and pre-primary after ten years of experience[2]	2024	Difference in annual salaries of full-time teachers in public ECEC settings and primary schools in equivalent USD converted using PPPs for private consumption. A positive value indicates that primary school teachers earn more than ECEC teachers after ten years of experience.	–	0
2.3. Total statutory working time for teachers[3] per school year	–	Statutory working time refers to the annual number of hours that a full-time teacher is expected to work as set by policy.	–	–
2.4. Statuary net teaching time[2]	2023	Teaching time is calculated as the net contact time in hours per year for instruction excluding both times allocated for lunch breaks or short morning or afternoon breaks and days that the school is closed for holidays.	–	704
3. Expenditure and funding				
3.1. Expenditure on ECEC[2]	2022	% of GDP	–	0.7
3.2. Expenditure on ECEC per child[2]	2022	In equivalent USD converted using PPPs for GDP	–	12 979
3.3. Share of private expenditure on ECEC[2]	2022	% of expenditure by households and other private entities after transfers from public sources	–	2
3.4. Local government share of expenditure after inter-governmental transfers[2]	2022	% of local governments' share of expenditure after inter-governmental transfers (final funds)	–	7
3.5. Fee regulations and targeted support	In subsidised childcare settings (*kinderopvang*), parent contributions are income-based. In contrast, settings that do not benefit from any public subsidies, or receive only a public basic funding, have discretion to set their own fees. Pre-primary education (*kleuteronderwijs*) is provided free of charge, with families only covering the cost of meals.			
4. Governance				
4.1. Responsibility for setting a regulatory framework	• For childcare settings (*kinderopvang*), the responsibility is with the Flemish Minister of Welfare and Poverty Reduction, Culture and Equal Opportunities (*Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen*) • For pre-primary education settings (*kleuteronderwijs*), the responsibility is with the Inspectorate of Educational Quality, which belongs to the Policy domain of Education and Training.			
4.2. Responsibility for monitoring settings	• For childcare settings (*kinderopvang*), the responsibility is with the Flemish Healthcare Inspectorate in close collaboration with the Agency Opgroeien. • For pre-primary education settings (*kleuteronderwijs*), the regional and sub-regional governments are in charge of monitoring.			
5. Quality standards				
5.1. Group size and child-staff ratios	For childcare settings (*kinderopvang*), the child-staff ratios were updated in 2024 and are being implemented with a transition phase until 2027: • 5:1 for groups with only children younger than 12 months. • 8:1 in groups with only children older than 12 months. • 7:1 in mixed groups. For pre-primary education settings (*kleuteronderwijs*), there is no specified child-staff ratio.			

Indicator	Description
5.2. Coverage of curriculum frameworks	• Childcare settings (*kinderopvang)* are recommended to implement the pedagogical framework introduced by the Flemish Minister of Welfare and Poverty Reduction, Culture and Equal Opportunities (*Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen*). • Pre-primary education settings (*kleuteronderwijs*) are required to develop an educational plan aligned with the developmental goals (*ontwikkelingsdoelen*) set by the Flemish Ministry of Education and Training (*Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming*). These plans need to be approved by the government.
6. Workforce development	
6.1. Minimum initial educational attainment required for ECEC classroom/playroom teachers[3]	• In childcare settings (*kinderopvang)*, staff are required to hold a qualification at ISCED level 3, corresponding to secondary vocational education or training, to work as childcare workers. • In pre-primary education settings (*kleuteronderwijs*), a bachelor's degree in pre-primary education at ISCED level 6 is required to work as a qualified pre-primary teacher.
6.2. Yearly participation in professional development for staff[4]	Both childcare (*kinderopvang)* and pre-primary education settings (*kleuteronderwijs*) are required to provide training in professional development, although there are no requirements on the content, intensity or delivery mode.

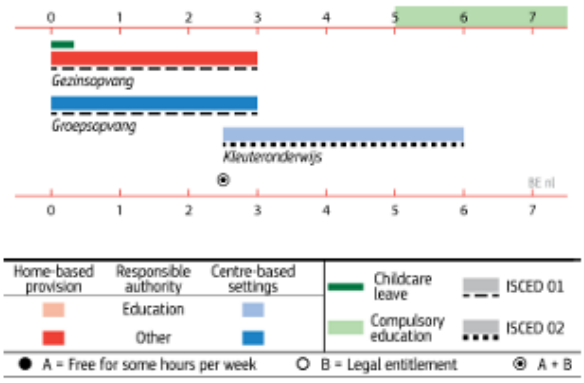
1. Enrolment rates cover children enrolled in ECEC services, including ISCED and other registered programmes, for those under age 3, and children enrolled in pre-primary education (ISCED 02) for those age 3-5, for purposes of international comparison. Pre-primary education in the Flemish Community of Belgium also includes children age 6 and the other indicators in this profile reflect the situation for the full age-range of the pre-primary education system.
2. Data reflect regional-level statistics reported for the Flemish Community of Belgium.
3. Teachers are the individuals with the most responsibility for a group of children at the classroom or playroom level and may be referred to as pedagogues, educators or childcare practitioners. They have varying levels of qualification across countries but are generally expected to hold qualifications commensurate with the professional nature of their work, often a tertiary degree.
4. Staff refers to individuals whose professional activity involves the care and transmission of knowledge, attitudes and skills to children enrolled in an ECEC setting. This definition does not depend on the qualification held by the ECEC staff or on the delivery mechanism. ECEC staff may include teachers, educators, childcare professionals, assistants or staff working with individual children, among other categories.
Notes: ECEC: early childhood education and care; ISCED: International Standard Classification of Education; PPP: purchasing power parity; GDP: gross domestic product.

Belgium – Flemish Community

Reference year 2024/2025

Diagram

In this report, with respect to Belgium (Flemish Community), the category 'under 3 years' refers to those in *gezinsopvang* and *groepsopvang*. The category '3 years and over' refers to those in *kleuteronderwijs*.

Participation rates (%)

	Age in months					
Reference year 2023 (September)	2–5	6–11	12–17	18–23	24–29	30–35
Gezinsopvang and *groepsopvang*	23.8	59.6	66.1	68.5	69.7	13.5

Source: Opgroeien, 2024.

(%) Reference year 2022	Less than 2 years	2-year-olds	3-year-olds	4-year-olds	5-year-olds	6-year-olds	7-year-olds
ISCED 0 (*)	-	52.8	98.0	98.5	97.2	3.8	0.1
ISCED 1 (*)	-	-	-	-	1.5	94.8	98.4

(*) Data for Belgium (except the German-speaking Community).

Source: Eurostat, UOE (educ_uoe_enrp07) (last updated 31 July 2024).

Organisation

Formal childcare for children from birth until age 3 may be provided in centre-based ECEC (*groepsopvang*) in a nursery (*kinderdagverblijf*) or as home-based ECEC (*gezinsopvang*) provided by a childminder (*onthaalouder*). These provisions fall under the responsibility of the Flemish Ministry of of Welfare, and Poverty Reduction, Culture and Equal Opportunities and the agency Growing Up (*Opgroeien*).

Children are legally entitled to pre-primary education (*kleuteronderwijs*) in *kleuterschool* free of charge from age 2-and-a-half. This provision falls under the responsibility of the Flemish Ministry of Education and Training.

The last year of ECEC (which is for 5-year-olds) is compulsory. Primary education starts at age 6.